Gjaldskrárþróun Launafl

Ný gjaldskrá Landsnet vegna launafls

LANDSNET

Forsendur endurskoðunar á gjaldskrá

- Mikil aukning launafls í flutningskerfinu síðustu ár sérstaklega vegna aukinnar strengjavæðingar.
- Vantar viðeigandi búnað til að taka á launafli til að tryggja öruggan rekstur flutningskerfisins
- Raforkulög: „*Gjald fyrir launafl skal byggja á raunkostnaði sem fyrirtækið ber vegna þess…*"

Markmið

- Endurskoða núverandi gjaldskrá vegna launafls
- Tryggja öruggan rekstur flutningskerfsins út frá launafli með því að nota gjaldskránna sem hvata fyrir mótvægisaðgerðir gegn launafli í kerfinu
- Aukið gagnsæi með því að setja upp gjaldskrá sem endurspeglar kostnað Landsnets vegna launaflsbrota

Umfang verkefnis og tímalína

- Ný gjaldskrá áætluð að taka gildi **1.janúar 2024**

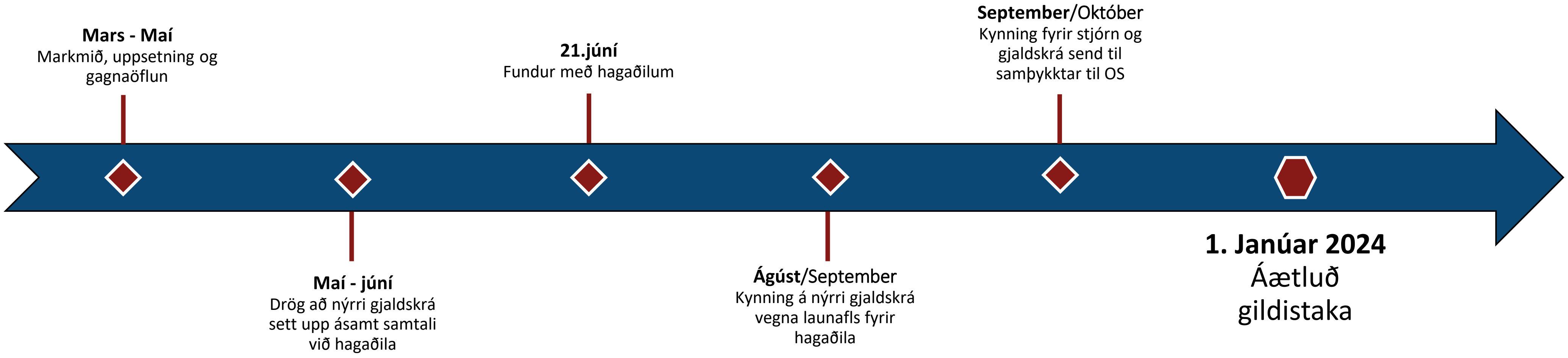

Núverandi gjaldskrá

- Gjald leggst á þegar launafl fer undir CosPhi = 0,9
  - Nema annað sé tiltekið í netmála eða samningum Landsnets og viðskiptavinar
- Lagt á 2% álag á afl- og orkugjald fyrir hvert 1% sem launafl er utan marka
- Hindranir í núverandi kerfi
  - Tenging við flutningsgjöld
    - Gjald mjög breytilegt milli afhendingarstaða enda fer það eftir orkumagni á hverjum stað þar sem gjaldið er tengt flutningsgjöldum
  - Ekki hægt að tengja beint við kostnað vegna launafls í flutningskerfinu
  - Ekki skipt í inn-/útmötun á launafli

Kostnaður vegna launafls

- Kostnaður Landsnets vegna launafls í flutningskerfinu
  - Kostnaður við mótvægisaðgerðir vegna launafls
    - Kostnaður vegna spólu og uppsetningar
  - Kostnaður vegna erfiðleika í rekstri flutningskerfisins
    - Hefur mikil áhrif á spennustýringu í kerfinu og öryggi í rekstri – veldur tjónum
    - Áhrif vegna slits á búnaði og styttir afskriftartíma hans
  - Kostnaður vegna flutningstapa
  - Annar tilfallandi kostnaður
    - Meðal annars fjármagnskostnaður

Samanburður við Norðurlöndin*

Evrópusambandið (EU) með í sínum skilmálum að mörk fyrir launafl skuli vera CosPhi 0,9 sem samræmist okkar mörkum.

Aðeins Noregur og Finnland með gjöld fyrir launafl. Er verið að vinna að því að koma á gjaldi í Svíþjóð

- Fingrid
  - Ákveðin mörk eru sett fyrir launafl og hverjum stað og greitt fyrir afl og orku sem fara yfir þau mörk sem leyfileg eru, bæði horft á inn- og útmötun.
- Statnett
  - Bæði gjald fyrir launafl og þóknun fyrir þá sem aðstoða við að halda launafli við rétt mörk. Gjaldið er virkjað ef viðskiptavinur fer yfir 10/15 MVar af fyrirfram ákveðnum mörkum.
  - Aðeins rukkað fyrir úttekt á launafli en eru með viðmið fyrir innmötun líka sem má sekta ef farið er út fyrir þó það sé ekki í gjaldskrá.

Svíþjóð og Danmörk eru með ákveðin mörk sem notendur þurfa að halda sig, er ekki í gjaldskrá en heimilt að beita sektum. Er í raun bara með ákveðin mörk sem notendum ber að halda sig innan, er forsenda fyrir tengingu við flutningskerfið.

*AFRY tók saman skýrslu

Það sem ný gjaldskrá þarf að endurspegla

- Tryggja rekstur flutningskerfisins og spennustýringu
- Setja hvata til að koma á mótvægisaðgerðum vegna launafls í kerfinu
- Endurspegla þann kostnað sem Landsnet verður fyrir vegna of mikils launafls í flutningskerfinu

Aðalmarkmiðið er að allir afhendingarstaðir haldi sig innan ákveðinna marka og launafl verði ekki vandamál í flutningskerfinu

Kostnaðaruppbygging nýrrar gjaldskrár

Uppbygging kostnaðar Landsnets vegna launafls

63% – **Kaup og uppsetning spólu**

112 – 290 m.kr.
Fer eftir spennustigi

19% – **Styttri afskriftartími búnaðar**

- Meðal kostnaðaraukning 2%-4% á ári vegna styttri afskriftartíma
- 30% meðalaukning afskriftarkostnaðar ef afskriftartími styttist um 10 ár
- 80% meðalaukning afskriftarkostnaðar ef afskriftartími styttist um 20 ár

12% – **Kostnaður við tjón vegna spennustýringar**

- Landsnet þarf að greiða út tjón sem verða vegna spennuflökts

6% – **Flutningstöp og fjármagnskostnaður**

Árlegt gjald launafls miðast svo við kostnað Landsnet og afskrifast miðað við aðgerðartíma

- Aðgerðartími er sá tími sem Landsnet telur að megi líða áður en nauðsynlegt sé að fara í mótvægisaðgerðir á sínum enda til að koma í veg fyrir frekari tjón. Landsnet metur þann tíma 10 ár.

Ný gjaldskrá

- Mörk fyrir launafl á afhendingarstað mun áfram haldast þau sömu
  - **CosPhi 0,9 (nema annað sé tekið fram í samningum)**
- Eftirfarandi gjald á ári er leggst hlutfallslega á hvert MVAR sem er utan marka:

Afhendingarspenna	66 kV	132 kV	220 kV
ISK/MVAR á ári	3.252.364	4.228.073	8.456.145

- Gjaldinu er einnig skipt upp í inn- og útmötun launafls (nettó flæði launafls) inn á kerfið og aðeins er rukkað fyrir þann hluta sem er að valda vandamáli í flutningskerfi Landsnets.
- Einnig er gjaldinu skipt upp eftir spennustigi á afhendingarstað vegna mismunandi kostnaðar við mótvægisaðgerðir á mismunandi spennustigi.

Dæmi um launaflsbrot og gjald

66 kV		
MVAR út fyrir mörk	Á ári	Á mánuði
0,50	1.626.182	135.515
1,00	3.252.364	271.030
1,50	4.878.545	406.545
2,00	6.504.727	542.061
2,50	8.130.909	677.576
3,00	9.757.091	813.091
3,50	11.383.273	948.606
4,00	13.009.455	1.084.121

130 kV		
MVAR út fyrir mörk	Á ári	Á mánuði
0,50	2.114.036	176.170
1,00	4.228.073	352.339
1,50	6.342.109	528.509
2,00	8.456.145	704.679
2,50	10.570.182	880.848
3,00	12.684.218	1.057.018
3,50	14.798.255	1.233.188
4,00	16.912.291	1.409.358

220 kV		
MVAR út fyrir mörk	Á ári	Á mánuði
0,50	4.228.073	352.339
1,00	8.456.145	704.679
1,50	12.684.218	1.057.018
2,00	16.912.291	1.409.358
2,50	21.140.364	1.761.697
3,00	25.368.436	2.114.036
3,50	29.596.509	2.466.376
4,00	33.824.582	2.818.715

Breyting á gjaldskrá - orðalag

- **Núgildandi gjaldskrá**
- *9.1 Gjaldskráin miðast við að meðal fasviksstuðull við úttekt hjá viðskiptavini í sérhverjum afhendingarstað sé ekki lægri en cosΦ 0,9, nema annað sé tiltekið í netmála eða samningum Landsnets og viðskiptavinar.*
- *9.2 Falli meðal fasviksstuðull eins mánaðar niður fyrir þessi gildi hækkar orku- og aflgjald samkvæmt 4. grein um 2% fyrir hvert 1% sem meðalfasviksstuðullinn fer niður fyrir slíkt lágmark.*
- **Ný gjaldskrá**
- *9.1 Gjaldskráin miðast við að meðal fasviksstuðull hjá viðskiptavini í sérhverjum afhendingarstað sé ekki lægri en cosΦ 0,9 nema annað sé tiltekið í netmála eða samningum Landsnets og viðskiptavinar.* ***Sé nettó flæði launafls utan marka er rukkað samkvæmt gr. 9.2.***
- *9.2 Falli meðal fasviksstuðull eins mánaðar niður fyrir þessi gildi* ***leggst eftirfarandi gjald hlutfallslega á hvert MVAR*** *sem meðalfasviksstuðllinn fer niður fyrir slíkt lágmark.* ***Gjaldið er innheimt mánarlega fyrir þá mánuði sem fasviksstuðull fer niður fyrir þessi gildi.***

Afhendingarspenna	66 kV	132 kV	220 kV
ISK/MVAR á ári	3.252.364	4.228.073	8.456.145

Næstu skref

- Í framhaldi af þessum fundi birtum við kynninguna og uppfærða gjaldskrá á heimasíðu okkar og umsagnarferli hefst. Þar óskum við eftir athugasemdum frá ykkur. Umsagnarferli stendur til og með 28.september 2023.

- Umsagnir ásamt viðbrögðum okkar og enduskoðun á gjaldskrá verða birtar á heimasíðu okkar og sendar í samþykkt til Orkustofnunar. Áætlað er að gögnin verði birt um mánaðarmótin september/október 2023.

- Áætluð gildistaka gjaldskrár launafls er 1.janúar 2024.